

Rapport medborgardialog.

Bakgrund

Under våren 2018 skickade omsorgen ut en enkät till alla kommuninvånare 75 år och äldre som bodde kvar i ordinärt boende. Enkäten täckte in viktiga livsområden, boende, hälsa, social gemenskap och delaktighet, meningsfullhet, samhälle och teknik samt en öppen fråga om tankar och idéer för att utveckla vår verksamhet. Utskicket var ca 1000 stycken och ca 470 enkätsvar kom tillbaka. Tack vare alla svar som kom in fick vi betydligt mer kunskap om hur de äldre ser på sitt liv och vad som efterfrågas. Sammanställningen/rapporten finns att läsa på kommunens hemsida under Omsorg och stöd, ”Tankar om åldrandet” med en länk till Äldreenkät 2018.

Efter sammanställningen av enkäterna beslutades det att omsorgen tillsammans med kulturen skulle genomföra en medborgardialog med kommunens byalag, hembygds- och Folketshusföreningar. Detta för att få mer underlag att arbeta vidare med inom ramen för det hälsofrämjande projekt som kommunen beviljat omsorgen medel för. Medel att arbeta med riktat mot äldre kommuninnevånare.

Medborgardialogerna

Medborgardialog har utförts i 11 av kommunens byar. Björsjö, Vad, Hagge, Malingsbo, Snöån, Södra Hällsjön, Stimmerbo-Torrbo, Harnäs, Gubbo F.H., Smedjebackens F.H. samt Söderbärkes F.H. var platserna vi besökte. Vissa byalag/föreningar kunde inte medverka i sin by då bystuga inte fanns eller var avstängd vintertid men erbjöds komma till närliggande byar. Dialogerna pågick mellan den 17/1-28/2-2019. Totalt 100 personer deltog vid dessa sammankomster. Kultur- och omsorgsförvaltningarna höll i dessa möten men även politiker deltog. Bystugorna/Folkets Hus bjöd på kaffe/te och omsorgen bjöd på fikabröd.

Det ställdes fyra frågor till deltagarna (samma i varje by). **Vad är bra (med att bo här)? Vad kan ni (som bor i byn) bidra med? Vad kan förbättras? Vilka önskemål har jag/vi på insatser från omsorgen och kulturen utifrån ett hälsofrämjande perspektiv?**

Bystugorna verkar fylla en mycket viktig del för sammanhållningen i byarna. En hel del aktiviteter pågick men det ansågs kunna utökas med mer. Ett bättre samarbete byarna emellan kom också upp och att man t.ex. kunde samköra vissa aktiviteter. Önskemål om ambulerande arrangemang kom upp t.ex. att en föreläsningsserie kunde ske i alla bystugor eller att teater/musikgrupper besökte dem alla. Den ständigt återkommande diskussionen var kommunikationerna till/från byarna och bättre väghållning.

Kommuninformationen ut till byarna kunde förbättras och att de kunde få bättre information om hur, var och vilka bidrag de kunde ansöka om.

Nedan sammanfattas de svar vi fått på våra frågor. Många svar har varit likartade vilket gjort att svaren lagts i grupper. I slutet har diskussionsfrågor sorterats upp under övriga frågor som ligger utanför kulturen/omsorgens ansvarsområde men som andra förvaltningar kan ansvara för.

Sammanfattning av medborgardialogen i förebyggande hälsa.

Vad är bra? På den frågan har alla i någon form uttryckt miljön, naturen, närhet till sjön, människorna, sammanhållningen, grannsamverkan som viktig. Möjligheten att hyra eller att de hade en bystuga/Folkets hus att vara i var viktig för att kunna ha sina aktiviteter. Röjsågsprojektet var uppskattat likaså hjärtstartaren. Boulebana hade de flesta och några hade inne- eller utegym. Alla byar hade historien om byn/området dokumenterat på något sätt och den historien var viktig för dem.

Nedan följer alla svar på frågan;

Natur/miljö

Naturen är viktig, Naturen, Naturen, Lugnt och tyst, Frihet, Avskildhet rå sig själv (trots grannar), Livskvalitet, Frihet, Rent, Miljö, Skog, Lugn o trevlig by, Naturen, Lugn o ro, Mycket bär o svamp, Naturen, Miljön, Fint bad, Badet, Fiske, Fiske, Fiske, Närheten till sjön Barken för bad/fiske o naturen i övrigt, Jakten, Nära till sjön, Båtbryggan, Hamnen, Avverkning av skog ifrån kommunen

Invånarna

Bra människor att umgås med, Folket, Sammanhållningen, Många nya familjer, Bra att bo här, Människorna, Åldersfördelningen o sammanhållningen, Flera barnfamiljer har flyttat hit, Bymentaliteten, Grannsamverkan, Närhet

Aktiviteter

Stora möjligheter till aktiviteter, aktiviteter, Folkets hus alla arrangemang, Gemensamma årsfester, Många aktiviteter och tillgängligheten till dem (alla i princip på gångavstånd), Föreningsliv, Kyrkans aktiviteter, Många föreningar samlade i Söderbärkes aktivitetsgrupp, Aktivitetshallen, Parken (Pärulan vid Barken), Söderbärkemöljan, Motions- och bilbingon, Konserter, Syjunta, Gubbdagis, Baka i bagarstugan, Antikgångarna = promenadgrupp, Midsommarfirande, Vävstuga, Boulebana, Skidspår, Utegym, Skridskobana, Elljusspår, Boulebana, Grillplats, Hund-inhägnad, Lekplats, Gym i bystugan, Gymmet, Skidspår/elljusspår, Konst i påsk en kulturrörelse, Badland med gungor, volleybollnät och boulebana, Vandringsstigar och skidspår. Skidspår (stora och små), Naturstigar, Alternativa promenadvägar/stigar, Motionsleder, Får med ansvarig arbetslista

Lokaler

Bra lokal, Bystugan, Skola, Dagis/fritids, Fina lokaler med känsla i, Bystugan, Möjligheten att hyra Folkets hus, Bystugan, Bygdegården, Förskolan, Bra byalag (Harnäs IF), Folkets Hus lokaler, Fritidsgården i Morgårdshammar, Lokaler för mötesplatser, Kyrkan, Biblioteket, Affären, Idrottsplanen, Skolan, Ridskolan (för alla), Malte ölförening, Kyrkbåtsföreningen, PRO (mycket aktivt), Båthamnen, Kiosken, Skoaffären, Friseringar, Vårdcentralen

Bygdehistoria

Historia, Bergsmansbygd med historia, Hembygdsgården, Hembygdsföreningen,

Kommunen

Föreningsbidrag, Kommunens engagemang, Informationen vid utskicket uppsökande verksamhet till alla 80-åringar, Gläntans matsal, Anhörigstöd, Nära till beslut, Röjsågsprojektet, Hjärtstartare (med maillista och telefonnummer till byborna),

Övrigt

Bra postgång, Bra väghållning, Bra med snöröjning.

Vad kan ni bidra med? På den här frågan var det lokalen de i första hand kunde bidra med samt aktiviteter av olika slag. Även mänskliga möten, omtanken om varandra, ideellt arbete, naturupplevelser, hålla landskapet öppet och sammanhållning/samvaro tack vare olika arrangemang de har under året. Hjärtstartare med telefonlista, röjsåg, kunskapsbank (ta tillvara på vad folk kan) och historia/kulturarv.

Nedan följer alla svar på frågan;

Lokaler

Bystuga, Lokal för aktiviteter, Lokaler/hus, Lokaler, Stor fin lokal, Lokaler, Uthyrning av bystuga, Bydegården, Uthyrning av bystuga, (barnkalas gratis), Folkets Hus kan även bidra med mindre lokaler, Lokaler

Aktiviteter

Bagarstuga, Herrgården, Kyrkan, Vävstuga, Hembygdsgården kan ta tillvara historien och kulturarvet, Badplats med grillplats som föreningen håller ordning på, Lokal handel, Från förskola till äldreboende (alla kan bo kvar), Öppna landskap, Fårskötsel, Röjsåg i byn, Hålla byn estetiskt levande, Hålla landskapet öppet, Naturupplevelser, Väghållningen, Hålla igång de aktiviteter vi har, Aktiviteter, Att ställa upp/delta vid aktiviteter, Den goda viljan, Historiska byvandringar, Bjuda in människor för historiska berättelser (möten om historia från bygden), Byhistoria, Midsommarfirande, Aktiviteter, Vara lite mer aktiva, Yoga, Facebookgrupp, Engagemang med mycket aktiviteter varje vecka (gymnastik 1ggr/v, dans 1ggr/m), Större arrangemang 2ggr/år, (förskola, lucia), Aktiviteter (midsommarfirande, luciafirande, loppis på sommaren, grillaftnar, pimpelfiske), Byfest (burger-bike), Bilbingo, Pensionärsbingo 1 ggr/v, Barnaktiviteter på torsdagar, Fotbollslek, Boule för pensionärer, Boulebana

Kunskap/ledare

Cirkelledare, Arbetskraft, Ideellt arbete, Mänskliga möten, Bry sig om varandra, Grannsamverkantillsyn av varandra, Att ta tillvara på vad folk kan (kunskapsbank), Bra föreningsliv, Tipsa andra byar, Goda idéer, Byalaget, Kunskap om hjärtstartare med telefonlista, Hjärtstartarkurser.

Vad kan förbättras? Bättre information från kommunen/biblioteket efterfrågas på olika vis men även att få hjälp av kommunen/biblioteket med dokument och IT-tjänster. Medborgarkontor eller ambulering medborgarkontor är förslag på förbättringar. Fler aktiviteter och möjligheter till skjuts.

Nedan följer alla svar på frågan;

Informationstjänster

Kommuninformation till byföreningen, Mer information ifrån biblioteket, Ny anslagstavla på lättillgänglig plats, Användning av Facebook (för info om vad som händer i byn och t.ex. om någon vill samåka in till centrum), Bättre och uppdaterad information på hemsidan, Enklare väg att lämna medborgarförslag på kommunens hemsida, Att kunna få hjälp med vad som händer i kommunen av t.ex. bibliotekarie/medborgarkontor, Kommunen kan hjälpa till med muntlig eller skriftlig info (vid start av aktiviteter/händelser i bygden), Ambulerande medborgarbuss, Fler bostäder för både äldre och yngre (för att få fler inflyttade)

Teknik

Datakurs, Kurs om Ipad och Iphone, Digitala tillgängligheter, Uppdatering av telefonlista i byn (för hjärtstartaren),

Service/aktiviteter

Mer människor, Hur tar man sig till aktiviteter, Samåkning, Hjälpsnövård och trädgårdsskötsel, Bli bättre på utåtriktade aktiviteter, Aktiviteter från andra aktörer (t.ex. PRO, ABF), Skidspår, Förbättra elljusspåret skyltar/uppmärkning, Gym, Friskvård från ungdom till äldre (strategi i kommunen hur friskvård ska bedrivas), Kvinnosammankomster, Cirklar/kurser så folk slipper åka, Samvaro – även med andra byar, Gemenskap med andra byar, Visa film och foton från äldre tider gemensamt, Att ha en träffpunkt vid Folkets Hus (Smb)

Vilka önskemål har jag/vi på insatser från omsorgen och kulturen utifrån ett hälsofrämjande perspektiv? Mer aktiviteter önskas t.ex. i form av föreläsningar, minibibliotek i byn, underhållning, konst, teater, musikterapi, samtalsstöd/samtalsgrupper, instruktör ut till byarna för olika former av rörelse t.ex. gym/sittgym. Hjälpsnövård och kommunikation till aktiviteter. Bidrag till olika ändamål för t.ex. reparationer eller upprätthållande av skidspår/vandringsleder och gärna ett stabilt ekonomiskt stöd till föreningarna så de vet vad de kan satsa pengar på för t.ex. underhåll. Utökad uppsökande verksamhet med personlig kontakt, små hemtjänstgrupper för att undvika så många olika personer vid hjälp samt datakurser.

Nedan följer alla svar på frågan;

Bidrag

Stabilt ekonomiskt stöd för föreningarna, Bidrag till Boulebana, Bidrag till utemöbler, Arbetskraft för reparation av gångbro, Hjälpsnövård till en bastu, Flaggstång, Pingisbord, Fårhus, Utegym/omklädningsrum/toalett (gärna vid badet), Boulebana, Båtbrygga, Elljusspår (till det befintliga skidspåret), Elljusspår, Ramp ut till bryggorna vid Prästabadet för rullstolsburna, Boulebana, Skidspår, Bättre öppettider samt bättre underhåll av gymmaskiner på Barken Arena, Spårkälke, Odlingslådor vid Hedgården

Aktiviteter

Qigong, Mindfulness, Gymnastik, Vintertillgängligt promenadstråk, Ungdomsaktiviteter, Instruktor ut till byn för rörelse, gymnastik, sittgympa och hjärngympa, Promenadgrupper, Samtalsstöd, Erbjuder samtalsgrupper, Att ta hand om varandra, Alla seniorer borde få träna gratis på gym, Träning för äldre på gymmet/i lokalen, Enkelt gym på Gläntan, Rörelse o balans för rehabilitering, Kultur, Kulturturné, Underhållning, Föreläsningar, Föreläsningar, Teater, Minibibliotek till bystugan, Bibliotek centralt i Söderbärke (inte som nu i skolan), Konst- och naturpromenad, Musikterapeut, Vård- och omsorg ska ha bättre samarbete med kulturen för att främja hälsa (olika aktiviteter) på särskilda boenden samt i egna hemmet, Bilda en grupp med PRO för att komma fram till aktiviteter i Folkets Hus, Seniormässa

Teknik

Datakurs (mobil och gärna åtskilt mellan män och kvinnor), Fiberanslutning, Teknik för att delge om bygdens historia, Datakurser

Service/information

Taxiservice för handel, Hjälp att komma till bokcafé, Kommunikationer till aktiviteter Inventering, uppsökande, Information till nyinflyttade, Uppsökande/information till ensamma, Bättre information ut till byarna.

Boende

Äldreboende i byn (alternativ), Gruppboende i markplan, Större boende med stor altan/balkong i Smedjebacken eller i Snöån (för de som vill flytta ifrån sin villa), Äldreboende, Äldre ska ha företräde på Hedgårdets små hus, Gemensam lokal som kan nyttjas av både äldre och unga, Träffpunkt yngre-äldre för att utbyta kunskap, Lunchservering på Hedgården för alla äldre, Pensionärer äta mat på dagis

Personal

Resurspersoner för de ensamma, Samma personal som besöker hemtjänsttagare, Små hemtjänstgrupper så man slipper ha så många olika personer, Många i byn hjälper andra personer som är sjuka och gamla/handikappade, kan inte de få en liten summa för att de hjälper andra? (Malingsbo), Skulle inte de som hjälper andra kunna anställas som en arbetsmarknadsåtgärd, en lokal hemtjänstgrupp? (Malingsbo), Mer mobila läkarteam, Ett mobilt team från Folkvandvården för de som har svårt att komma iväg, Information från sjukgymnast/arbetsterapeut, Hjärtstartare (förslagsvis i ett värmeskåp med kodlås) och tillhörande kurs.

Övriga frågor som diskuterades

Dessa frågor och önskemål faller inte inom ramen för omsorgens eller kulturens ansvarsområde för men upplevdes som viktiga för deltagarna i byarna.

Kommunikationer/ Väghållning

- Dela tåglinjen Ludvika-Västerås till Ludvika-Fagersta, Fagersta-Västerås. Vid inställda turer kan man bli kvar utan att komma vidare som det är idag.
- Bort med tung trafik (i Vad).
- Mer belysning på Stimmerbovägen (3st) och runt skolan i Hagge
- Högre bidrag ifrån kommunen för vägskötsel,
- Sänka hastigheten mellan Rånäsberget och Stimmerbo p.g.a. många korsningar och många traktorer på eller korsar vägen,
- Snöröjning i kommunens regi,
- Sanda bättre på vägarna,
- Dålig väghållning (många potthål),
- Sandpåsar eller grusdepå lokalt då sandpåsar utaför affärerna oftast är slut.
- Högerregeln bör uppmärksammas, lämna företrädesskyltar behövs, (Harnäs)
- Bättre information om Flextrafik från Dalatrafik,
- Bättre kollektivtrafik/Bussförbindelser/Flextrafik,
- Bussbiljetter ska gälla Ludvika-Smedjebacken, (Harnäs)
- Se till att alla bussturer går via vårdcentralen (Smedjebacken)
- Fler parkeringsplatser vid Gläntan
- Färdtjänst till aktiviteter
- Mer cykelvägar
- Genomfarten i byn (Söderbärke)
- Mer parkeringsplatser vid biblioteket (Söderbärke)
- Fler ställplatser (husvagnar och husbilar Söderbärke)
- Bättre parkeringsmöjligheter (Gubbo F.H.).
- Inköpsbuss/taxi.

Data/fiber/mobil

- Bättre mobilnät (telefonskugga i vissa delar av byn). Kan trygghetslarm fungera här? (Södra Hällsjön)
- Svårt att hitta till byn då GPS inte fungerar om inte adress kan skrivas in. Vad händer vid akuta utryckningar? (Södra Hällsjön)
- Fiber för alla.

Boende

- 55+ boende där man kan hjälpa varandra.
- Inventering av lägenheter och bostadsanpassa befintliga lägenheter.
- Hissbidrag för att få bättre tillgänglighet (staten).
- Hyreshus för äldre.

- Seniorboende.
- Säkerheten i byn (inbrott) t.ex. en patrull som åker runt i byn emellanåt. (Stimmerbo-Torrbo)

Bidrag/underhåll/upprustning

- En lista på bidrag som går att söka (samt allmänna arvsfonden).
- Hjälp med underhåll av F.H. Gubbo (tak, belysning, hörselslinga, fiber).
- Uppfräschning av vävstugan och bastun (Södra Hällsjön).
- Få tillbaka broarna vid Söppenmyren 50/50.
- Återupprusta badplatsen. (Malingsbo)
- Kolhusruinen skulle behöva renoveras, (Södra Hällsjön).
- Få tillbaka en återvinningsstation. (Snöån)
- Tömning av hundlatrin (önskar flera, nu bara 2 i Harnäs).
- Dålig tömning av återvinning. (Harnäs)
- Värmeskåp till hjärtstartare utanför bystugan, gärna med kodlås. (Björnsjö, Stimmerbo-Torrbo)
- Ramp vid Prästabadet för rullstolsburna

Skog/natur

- Svea skog som äger största delen skog omkring Malingsbo. Hur ska man få dem att ta sitt ansvar med upprövning av vandringsleder, släppa till mark för aktiviteter?
- Ta ner mer träd. (Harnäs)
- Vandringslederna underhållas och skyltas bättre. (Malingsbo, Söderbärke)
- Bättre vatten (mycket järn i vissa brunnar). (Södra Hällsjön)
- Få hjälp att riva ett brandskadat övergivet hus samt bortforsling av buss på samma tomt då det står på en vattentäkt. (Björnsjö)

Arrangemang/aktiviteter

- Hur ska man få fler att komma vid arrangemang?
- Funderar på att starta upp en kör, hur och i vilken form, ledare? (Malingsbo)
- En broschyrsturra att ha informationsblad/broschyrer på till bystugan. (Stimmerbo-Torrbo)

